

PUZZEL

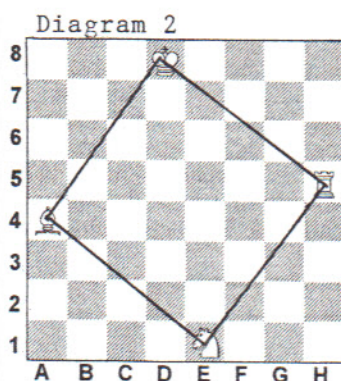
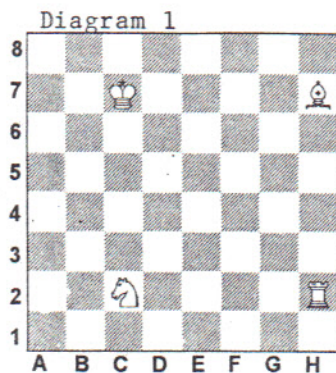
Vandaag gaan we nog even puzzel-schaken, of zo u wil: schaakpuzzelen. U hebt namelijk nog een oplossing van mij tegoe uit een van de afleveringen van de voorbije maand die in het teken stond van puzzel-schaak. Ik gaf een opdracht die heel wat mensen hoofdbrekens heeft gekost. Vandaag geef ik hier de oplossing.

Vooraf dit: u hebt me enorm ver-rast met een stortvloed aan inzendingen, zowel per post, fax als telefoon. Heel wat mensen hebben er de nodige uurtjes aan besteed. Neem Louis van den Bongaert uit Maastricht. 's Morgens om 8.47 uur (!) had ik al een fax van hem binnen met een uiteenzetting van een kantje tekst. Zijn conclusie was eerst dat het niet op te lossen was. Maar om 11.03 uur volgde een tweede fax met daarop in koeienletters de kreet "toch een oplossing!" Louis is er dus die ochtend een tijdje 'zoet' mee geweest.

Wat was ook alweer de opdracht?

Kijkt u even naar DIAGRAM 1. De velden waarop de witte stukken staan, vormen een kwadraat. De vraag is: hoe kan men in vijf zetten een precies even groot kwadraat vormen op een andere plaats op het bord? Van de vele inzendingen noem ik er hier enkele. Eerst die van Louis van den Bongaert. Hij was de eerste met een oplossing, en... goed! De oplossing is: 1.Pe1, 2.Th5, 3.Lc2, 4.La4, 5.Kd8. Het nieuwe vierkant is even groot als het oude, constateert de inzender terecht (ZIE DIAGRAM 2), daarbij verwijzend naar de stelling van Pythagoras.

Ook Joop de Jong uit Velden ontdekte deze oplossing. Uit de vele inzendingen pluk ik er nog enkele die het vermelden zeker waard zijn. Zoals deze, van Emiel Bouwens uit

Neerbeek: 1.Pe3, 2.Tb2, 3.Pg2, 4.Kb8, 5.Lg8. Hij creëert een stand die er heel aardig uitziet, maar helaas, geen echt vierkant. Toevallig kwam Dr. Cees Nuyens uit Roermond met dezelfde zettenreeks. Nuyens heeft nog enkele andere opties bekeken en me deze, ondersteund door tekeningen en berekeningen, toegestuurd. Mooi, zoveel huisvlijt. Een optie van Nuyens is deze: 1.Pe3, 2.Lb1, 3.Pf5, 4.Pg7, 5.Kc6. Interessant! En als klap op de vuurpijl, wat te denken van deze zettenreeks van Bram Liesveld uit Nederweert-Eind: 1.Pe3, 2.Ta2, 3.Kb7, 4.Lg6, 5.Pf1. Voortreffelijk!

(ZIE DIAGRAM 3)

Zaterdag is in het Blariacumcollege te Blerick een voor Limburg uniek evenement: het Nederlands kampioenschap snelschaken voor de jeugd. Nooit eerder vond zo'n mas-

saal evenement in onze provincie plaats en nooit eerder een nationale titelstrijd. De Blerickse schaakvereniging is de eer te beurt gevallen dit kampioenschap op touw te zetten. Er doen zo'n vijfhonderd spelers mee.

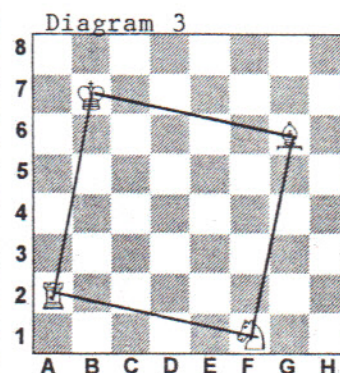
Voor de meeste verenigingen begint het seizoen weer. Een nieuwe loot aan de stam is Meerlo. Elke maandag hebben de Meerlose schakers clubavond in café Oud Meerlo vlakbij de kerk. Meer informatie: Peter van de Water, Burgveldweg 3, Meerlo, tel. 0478-691337.

Ook voor "De Aaj Pionne" begint het seizoen. Dit schaakgenootschap is vijf jaar geleden opgericht voor 55-plussers. Ze schaken elke woensdag vanaf 14.00 uur in de sporthal aan de Achilleslaan in Roermond. Vandaag starten ze het seizoen met de uitreiking van de wisselbeker aan G. de Wit.

Theo van Spijk uit Venlo heeft de erespeld van de KNSB ontvangen bij gelegenheid van zijn vijftigjarig lidmaatschap van de Venlose schaakvereniging. Hij heeft vele verdiensten voor het schaken op zijn naam staan. Zijn betrokkenheid met het schaken mag blijken uit het gegeven dat hij vorige week, tegelijk met de huldiging, tot voorzitter van Venlo werd gekozen. Al vijftig jaar lid en dan ook nog 'ns de kar gaan trekken!

Spreuk van de week:

'Een gegeven paard moet je altijd helemaal achterin zijn bek kijken.'

RELIGIE

Schaken en religie is een thema dat in de schaakliteratuur meerdere malen terugkomt. Vandaag de dag heeft het één niets meer met het ander te maken, maar er zijn tijden geweest dat dat wel anders lag en er een gevoelige relatie bestond. In talloze boeken is over dit onderwerp geschreven. Het meest merkwaardige is wel het werk van Gerhard Josten, "Hemel en Aarde" geheten, waarin de schrijver het ontstaan van het schaakspel afleidt uit het Gilgamesch-epos. Het gaat hierbij om de verhouding tussen goden en mensen. Op het schaakbord zouden in zijn visie de pionnen de mensen voorstellen en de stukken op de onderste en bovenste rij de goden. De mens zou aan God gelijk willen zijn. Dit lukt hem door een van deze rijen te bereiken: de promotie van de pion. Josten ziet in dit epos uit circa 2300 voor Christus de voorloper van het schaakspel in Mesopotamië ontstaan. Totnu toe heeft hij voor deze theorie weinig aanhang gevonden. (bron: L.C.M. Diepstraten, Max Euwe Centrum Amsterdam; wordt vervolgd)

Op je dame moet je zuinig zijn, dat weet elke man, en dat weet elke schaker. Je dame is je pronkstuk op het bord; een van de belangrijkste stukken in het spel. In het volgende fragment zien we dat een speler heel even zijn dame uit het oog heeft verloren en er vervolgens zijn tegenstander mee aan de haal ziet gaan. Het gebeurde in de partij tussen Maarten-Jan Oosterman en Hans Hoornstra, in de clubtitelgroep van de Maastrichtse vereniging VSM.

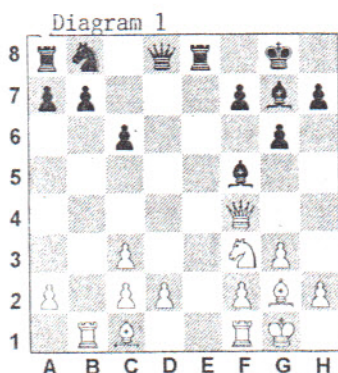

Diagram 2

Zie DIAGRAM 1

De met wit spelende Oosterman heeft zojuist 14.Tb1 gespeeld. Da's fout. Want wat gebeurt er? Zijn dame wordt door de tegenstander ingesloten. Ziet u het ook? Juist. Zwart speelt nu zijn toren naar e4. De witte dame zit knel. Zwart pikt brutaalweg de witte dame in! Tsja, en als je zoiets overkomt, dan kun je wel opgeven. Aldus geschiedde. Zwart won.

Omdat in deze rubriek regelmatig tekens opduiken die voor een leek mogelijk niet duidelijk zijn, volgt hier een lijstje met de verklaring van de tekens:

- ! = een goede zet
- ? = een slechte zet
- !? = een interessante, nader te onderzoeken voortzetting
- ?! = een dubieuze zet
- !! = een uitstekende zet
- ?? = een blunder
- + = schaak
- ++ = dubbelschaak
- 1-0 = wit wint
- 0-1 = zwart wint
- ½-½ = remise
- (e.p.) = en passant

Komende zaterdag is de laatste dag van de Persoonlijke Kampioenschappen van Limburg in Tegelen.

Het belooft een spannend dagje te worden. Wie wordt in de hoogste klasse de 70ste kampioen van Limburg? Er worden nog twee ronden afgewerkt. Daarnaast wordt ook beslist over de verdeling van de titels in nog een aantal andere klassen: de eerste klasse, de tweede klasse, de senioren en de veteranen. De eerste partijen beginnen om 10 uur. De laatste ronde begint om 14.30 uur. Aansluitend is de prijsuitreiking. De wedstrijden vinden plaats in café-zaal Op de Heide, Spechtstraat 58, Tegelen.

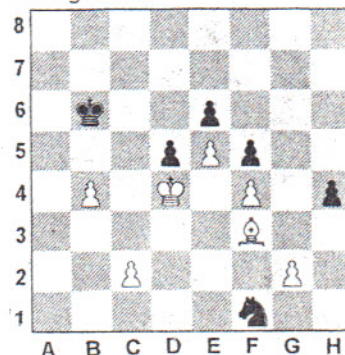
In DIAGRAM 2 een probleemstelling: wit geeft mat in vier zetten. De oplossing staat aan het eind van deze rubriek.

In DIAGRAM 3 een fragment uit een partij van de getalenteerde Venlose jeugdspeler Martin Vinck. Hij heeft hier wit tegen R.van Alfen uit Delft. Wit speelt nu: 44.Lxd5! exd5 45.e6 Kc7 46.b5 en zwart gaf het op. De koning kan niet beide pionnen tegelijk tegenhouden en het zwarte paard staat te ver weg om nog te kunnen helpen.

Spreuk van de week:
'Leken zeggen vaak domme dingen over onze schaaksport; wij, ingewijden, begaan ze.'

Oplossing mat in vier: 1.Tg8+ Kxg8 2.Dg7+ Kxg7 3.Pf5+ indien 3...Kg8 4.Pxh6 mat, indien 3...Kg6 4.Ph4 mat.

Diagram 3

70e KAMPIOEN

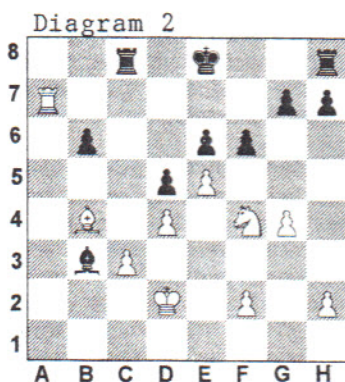
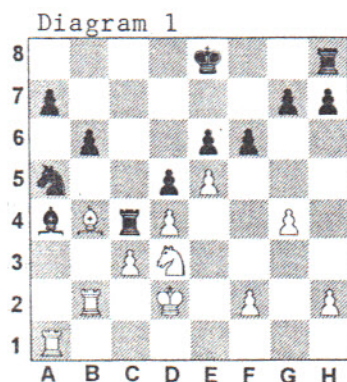

Het 70e Kampioenschap van Limburg heeft afgelopen week-einde in de hoogste klasse een jeugdige kampioen opgeleverd. Martijn Dambacher uit Blerick. Achtien jaar pas. In de rijke historie van dit kampioenschap, dat voor het eerst in 1928 werd gehouden, is hij een van de jongste winnaars. Dambacher is een speler die beslist nog vaak een gooi naar de titel kan doen. Maar Limburg heeft nog meer aanstormende talenten. Zoals Martin Vinck uit Venlo, vijftien pas, en nu al op de zesde plek geëindigd in de hoogste klasse van het Kampioenschap van Limburg met een score van 3½ uit 7. Daarmee bleef Vinck zelfs oud-kampioen Leo Armino vóór. De eerste vijf waren: Martijn Dambacher 6 punten (27.5 weerstandspunten), Maurice Peek 6 (27.0), Henk van Gool 5, Rudi van Gool 4½, Ger Janssen 4. Hier een partij van Dambacher uit het voorbije kampioenschap.

Dambacher - Armino

1.e4 e6 2.Pc3 d5 3.d4 Lb4 4.e5 c5 5.a3 Lxc3+ 6.bxc3 Pe7 7.Pf3 Pbc6 8.a4 Da5 9.Dd2 Ld7 10.La3 cxd4 11.cxd4 Dxd2+ 12.Kxd2 Pf5 13.c3 Pa5 14.Tb1 Lxa4 15.g4 Pe7 16.Ld3 Tc8 17.Tb2 b6 (Dambacher denkt dat hier voor zwart 17...Lc6 een sterkere zet was geweest) 18.Ta1 Pc4+ (Dambacher denkt dat voor zwart het volgende een goede optie was geweest: 18...Pb3+, 19.Txb3 Lxb3 20.Lxe7 Kxe7 21.Txa7 Kf8 22.Pg5) 19.Lxc4 Txc4 20.Pe1 f6 21.Pd3 Pc6 22.Ld6 Pa5 23.Lb4

ZIE DIAGRAM 1, de stelling na 23.Ld6-b4

23...Pb3+ 24.Txb3 Lxb3 25.Txa7 Tc8 26.Pf4

Zwart geeft op (1-0).
ZIE DIAGRAM 2, de eindstelling.

De komende weken kom ik nog terug op de Kampioenschappen van Limburg. Hier alvast de namen van de kampioenen in de andere klassen: Eerste klasse: Jan van Rens (Reuver). Tweede klasse: Jan Bongaerts (Tegelen). Senioren (50-plus): A. Notten (Brunssum). Veteranen (60-plus): Gerrit de Wit ('t Pionneke Roermond).

Meerdere malen hebben lezers die minder goed ingevoerd zijn in het schaken, me de vraag gesteld hoe bepaalde openingen aan hun namen komen. Het schaken kent immers vele openingen, een bepaalde vaste zettenreeks aan het begin van de partij. Van Joop de Jong uit Velden ontving ik onlangs een bijdrage die antwoord geeft op de vraag waar de naam Franse opening ofwel Franse partij zijn naam aan ontleent. Deze opening wordt gekenmerkt door zwarts antwoord e6 op wits eerste zet e4 waarna 2.d4 d5 volgt (ZIE DIAGRAM 3). Volgens De Jong werd in de jaren 1834 en 1835 een correspondentiepartij (een partij waarbij men elkaar na enige dagen bedenktijd de zet per brief

stuurt) gespeeld tussen de steden Londen en Parijs. De Franse hoofdstad speelde met zwart en antwoordde op 1.e4 met 1... e6. Deze opening van de partij door Parijs bracht de benaming Franse partij in omloop en vindt ruim anderhalve eeuw later nog volop navolging. Frans werd het lijfwapen van vele grote kampioenen.

Londen- Parijs

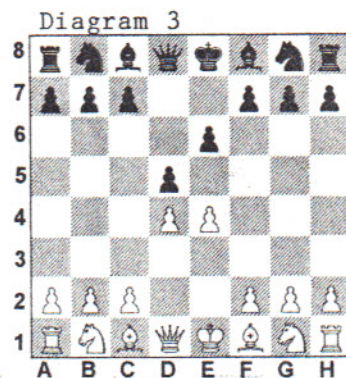
Correspondentiepartij in de jaren 1834-1835

1.e4 e6 2.d4 d5 3.exd5 exd5 4.Pf3 Pf6 5.Ld3 c5 6.De2+ Le7 7.dxc5 0-0 8.Le3 Te8 9.Lb5 Pc6 10.Pd4 Lxc5 11.Lxc6 bxc6 12.c3 Lxd4 13.cxd4 c5 14.Dd3 Db6 15.0-0 La6 16.Db3 Dxb3 17.axb3 Lxf1 18.Kxf1 Pg4 19.dxc5 Pxe3+ 20.fxe3 Txe3 21.Pd2 Tae8 22.b4 Td3 23.Txa7 Txd2 24.b5 Txb2 25.b6 d4 26.b7 d3 27.Ta8 Kf8 (0-1)

In de wijk Donderberg in Roermond vindt komend weekeinde de manifestatie "We are living in the mountains" plaats, een wijkmanifestatie met alles erop en eraan: een braderie, kermis, een informatiemarkt, sportdemonstraties, concerten, optredens, en... jazeker: ook schaken en dammen! Zaterdag vinden in De Donderie van 10 tot 16 uur schaak- en damwedstrijden plaats voor de jeugd en zondag zijn daar simultaanwedstrijden. Vanaf 13.30 uur kunnen liefhebbers het dan opnemen tegen Harm Wiersma (wereldtop dammen) en Paul van der Sterren (Limburgs enige schaakgrootmeester). Vantevoren aanmelden is niet per se noodzakelijk.

Spreuk van de week:

'Schaakkennis bestaat voornamelijk uit wat we hebben afgeleerd.'

TIJDNOOD

Schaken is een waar spektakel als de spelers in tijdnood verkeren. Je moet je partij sowieso binnen een bepaalde tijd zien te winnen. Iemand die z'n tijd helemaal verbruikt heeft terwijl de partij nog niet beslist is, verliest. Een voorbeeldje van een hartverscheurende tijdnoodsituatie zagen we in de partij Van Delft-Peng tijdens het Open Nederlands Kampioenschap in Dieren. In DIAGRAM 1 ziet u de stelling na de 90ste zet van wit. Enkele schaakjes later had Van Delft nog twaalf seconden bedenktijd. Peng had nog drie seconden! En wat gebeurde? Van Delft zocht naar een zet waar Peng wat langer over na zou moeten denken. Hij wilde de tegenstander op die manier door de klok heen jagen. Maar: Van Delft zocht zo lang naar die zet dat hij zelf 'door zijn vlag' ging..! En dus verloor.

De Limburgse Helène Wuts is 7e geworden in het Nederlands vrouwenkampioenschap. Hier het slot van een partij van haar uit dat kampioenschap. ZIE DIAGRAM 2. Wuts (wit) en Fongers kwamen hier remise overeen. Maar wat bleek achteraf? Iemand wees zwart er op dat in deze stelling 1... g3 ijzersterk - zelfs winnend - zou zijn. Inderdaad. Wit mag met 2.a8D+ dan wel een dame gaan halen, zwart hoeft daar niet bang voor te zijn. Want wit kan mat door Tf2 niet voorkomen.

Tot slot een partij van Geert Peeters uit Roermond. Hij deed onlangs mee aan een toernooi van de Nederlandse Bond van Correspondentieschakers. Bij correspondentieschaak kunnen de zetten per post worden doorgegeven. Thuis kun je

Diagram 1

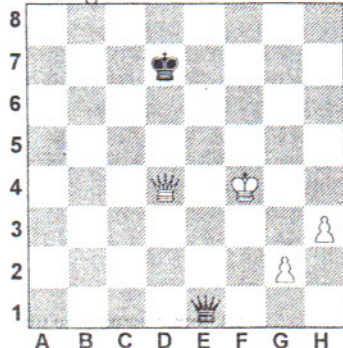
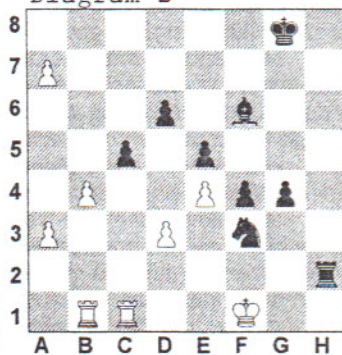

Diagram 2

enkele dagen nadenken over een zet.

Geert Peeters - Henk Hage
(commentaar: Geert Peeters)
1.e4 e6 2.d4 d5 3.Pc3 Lb4 4.e5 c5
5.a3 Lxc3+ 6.bxc3 Pe7 7.Dg4 0-0

(Ik heb nooit precies geweten hoe ik deze opzet het beste kan bestrijden. Deze partij was dus een mooie gelegenheid om dat eens goed uit te zoeken. Ik heb een aantal dagen besteed om partijen met deze variant bij elkaar te zoeken. De leukste partij die ik vond was Bronstein - Farago, Tastrup 1990, en die besloot ik te volgen)

8.Ld3 f5 9.exf6 ep Txf6 10.Dh5 h6
11.g4 Pbc6! 12.g5 g6 13.Dd1 Tf7
14.gxh6 e5 15.dxe5 Pxe5 16.h4
Lg4?

(veel beter is 16...Pxd3+ 17.cxd3 d4 en 18...Lf5 en zwarts witveldige loper is een ijzersterk stuk geworden (dekt g6, valt de witte pion d3 aan); ik denk dat de witte stelling dan echt hopeloos is. Na zwarts Lg4 kreeg ik weer hoop)

17.Le2 Lxe2 18.Dxe2 P7c6 19.Th3
Te7 20.Lg5 Pf3+ 21.Txf3 Txe2+ 22.
Pxe2

(Materieel is de stand gelijk. Maar wit heeft belangrijke vorderingen geboekt: de actiefste zwarte stuk-

ken zijn van het bord verdwenen terwijl wits ontwikkeling ineens op gang is gekomen. De zwarte dame staat aangevallen, maar het is niet duidelijk waar ze het beste naar toe kan. Het is vreemd dat zwart hier nog steeds erg snel speelde. In elk geval heeft hij geen bevredigende oplossing voor het probleem weten te vinden, want na de tekstzet gaat het initiatief definitief in handen van wit over)

22...Dd7 23.Tf6 De8 24.Kf1 De4
25.Pg3 Dxc2 26.Tae1

ZIE DIAGRAM 3, stelling na
26.Tae1

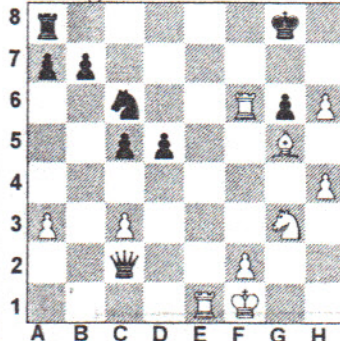
(hiermee is de witte ontwikkeling voltooid en staan alle witte stukken klaar voor de koningsaanval. De zwarte stelling is hopeloos: de zwarte koning is overgeleverd aan de witte stukken en hulp van zijn eigen stukken is niet te verwachten. Zwart pakt in arren moede nog een pionnetje)

26...Dxc3 27.Txg6+ Kh7 28.Tg7+
Kh8 29.Te3

(En zwart geeft op. Hij is machteloos tegen de vele witte dreigingen, waarvan de belangrijkste (na 29...Da1+ 30.Kg2) wel bestaat uit de manoeuvre Pe2-f4-g6 mat. De slotzet is trouwens niet helemaal zelf bedacht; hij werd gevonden toen ik de stelling na mijn 27e zet heel tevreden aan Guido en Ger liet zien)

Spreuk van de week:
'Het ligt in de schaker z'n natuur verstandig te denken, doch vaak dwaas te handelen.'

Diagram 3

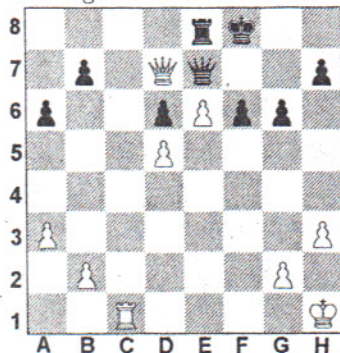

SCHAAKDAG

Zaterdag wordt de eerste provinciale schaakdag gehouden. Een nieuwigheid in Nederland. In Limburg werd een tijdje geleden het idee geboren om één dag in het jaar alles in het teken te stellen van schaken. Dat idee werd uitgewerkt en het resultaat is... dat nagenoeg alle (veertig) verenigingen in onze provincie meedoen! Al deze clubs houden op dezelfde dag, zaterdag dus, open huis, organiseren activiteiten, gaan met schaakborden de cafés in, de markt op of de winkelcentra in. Tal van clublokalen zijn speciaal geopend. De schaakliefhebbers staan gereed om belangstellenden op te vangen en te laten zien wat het schaken te bieden heeft. Op veel plaatsen worden films vertoond, worden gratis proeflessen gegeven of worden schaakcomputerdemonstraties gegeven. Zo kan men bijvoorbeeld zien hoe schaken op eenvoudige wijze te leren is via speciale lesmethodes en computerprogramma's. Hebt u interesse? U wilt een kijkje gaan nemen? Waar u ook woont, er is altijd wel een vereniging bij u in de buurt die iets organiseert. Let op de publicaties in de plaatselijke bladen of de streekbladen waar de activiteiten aangekondigd staan. Op de meeste plaatsen begint men om 13.00 uur en eindigt men om 17.00 uur.

Jan Bongaerts uit Tegelen werd eerder deze maand kampioen van Limburg in de tweede klasse. Hier twee fragmenten uit partijen van hem. J.Bongaerts - B.Janssen
We komen in de partij na 36 zetten.

Diagram 1

ZIE DIAGRAM 1. Dit is de stelling nadat wit 36.Dc7-d7 heeft gespeeld. In materiaal staat het gelijk.

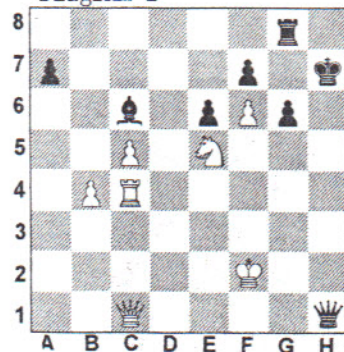

Maar zie, hoe wit nu wat pionnetjes gaat opeten. Het ging als volgt verder:

36....Dxd7 37.exd7 Td8 38.Tc7 b5 39.Ta7 Ke7 40.Txa6 Txd7 41.Tb6 f5 42.Txb5 Kf6 43.a4 Ta7 44.a5 Ke5 45.b4 Kd4 46.Tb6 Kxd5 47.a6 Ke6 48.b5 Kd7 49.Tc6 Ta8 50.Tc2 h6 51.g3 Kd8 52.Tc6 Kd7 53.Kg2 Tb8 54.a7 Ta8 55.Ta6 Kc7 56.Kf3 g5 57.h4 d5 58.Txh6 gxh4 59.b6+ Kb7 60.gxh4 d4 61.Ke2 Td8 62.Tf6 d3+ 63.Kd2 f4 64.Txf4 Kxb6 65.Ta4 (1-0)

Hier een tweede partij van Jan Bongaerts. Een partij die de titel 'Lucky Jan' meekrijgt, want Jan heeft hier geluk, wat we maar het bekende 'geluk van de kampioen' zullen noemen.

Diagram 2

ZIE DIAGRAM 2.

J.Bongaerts - R.Wagemakers
Hier is zwart aan zet. Zwart speelt ... Dd5. Een blunder. Ai. Da's pijnlijk. Want wat gebeurt? Ziet u het? Hoe profiteert wit van deze fout. Juist. Door mat in één zet te geven. Th4 mat.

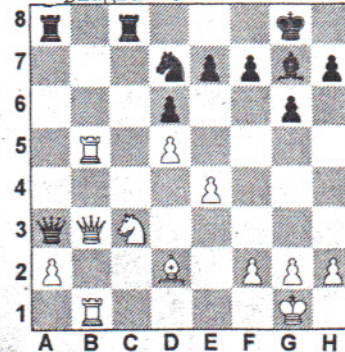
De Venlose Schaakvereniging is uitgeroepen tot Club van het Jaar van de Limburgse schaakbond over het afgelopen seizoen. Eerder werden Tegelen, Caïssa, De Juiste Zet en

Schaesberg uitverkoren. Op vele gebieden heeft de Venlose vereniging de zaakjes keurig voor elkaar: qua jeugd, met het organiseren van diverse toernooien en evenementen, een prachtig clubblad, public relations, sponsoring, en ook met de resultaten. Afgelopen seizoen werden Venlo II en Venlo III kampioen. Venlo I degradeerde weliswaar, maar speelde dan ook voor het eerst mee in de op een na hoogste landelijke klasse, hetgeen een voor Limburgse begrippen uitzonderlijk hoog niveau is.

Het Wolgambiet is een opening die op de clubavond van de vereniging Arx uit Arcen nogal eens op de borden komt. Dat leidt regelmatig tot spectaculaire partijen. Hier een voorbeeld: de partij H.Coolen - R.Knelissen. Na 19 zetten ontstaat er min of meer een klassieke stelling uit het Wolgagambiet, met dien verstande dat wit geen pion meer heeft. Na het zeer sterke 21...c4 is er voor wit geen houden meer aan.

1.d4 Pf6 2.c4 c5 3.d5 b5 4.cxb5 a6 5.b6 Dxb6 6.Pc3 g6 7.e4 d6 8.Pf3 Lg7 9.Dc2 O-O 10.Le2 a5 11.Pd2 La6 12.Pc4 Dc7 13.Lf4 Pbd7 14.O-O Pb6 15.Pxb6 Dxb6 16.Tab1 Lxe2 17.Dxe2 a4 18.b3 axb3 19.Txb3 Da5 20.Tfb1 Pd7 21.Ld2 c4 22.Tb5 Da3 23.Dxc4 Tfc8 24.Db3

Diagram 3

Zie DIAGRAM 3, de stelling na 24.Db3

24.....Lxc3 25.Dxa3 Txa3 26.Tc1 Txa2 (0-1)

Spreuk van de week: 'Gebruik je hersens, ga schaken!'